

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:596

av Maria Malmer Stenergard och Jessika Roswall (M)

Nya påföljder för unga lagöverträdare

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa nya påföljder för unga lagöverträdare i enlighet med vad som framgår av SOU 2012:34.

Motivering

Domstolarnas möjligheter att välja lämplig påföljd för unga brottslingar är i dag begränsade. Detta är särskilt tydligt för unga omyndiga lagöverträdare, det vill säga de som är mellan 15 och 17 år. Det är också svårt att anpassa och skärpa påföljderna då unga återfaller i brott utan att påföljden blir alltför ingripande.

I SOU 2012:34, ”Nya påföljder”, framhålls att ett barnperspektiv, med utgångspunkt i FN:s barnkonvention, innebär att ”den samhällsliga reaktionen på brott som begås av barn måste vara inriktad på rehabilitering och åtgärder mot de riskfaktorer som bidragit till brottsligheten och som kan orsaka återfall i brott. Barn som begår brott är ofta socialt utsatta och har ett särskilt behov av stöd och hjälp”.

Det är alltså viktigt att påföljder för unga kan bidra till att den unge avhåller sig från fortsatt brottslighet, samtidigt som de ska spegla allvaret i det begångna brottet.

Ungdomsvård förutsätter att den unge har ett särskilt behov av vård. För ungdomstjänst krävs att han eller hon bedöms lämplig och samtycker. En del av de påföljder som kan få effekt för vuxna lagöverträdare är mindre lämpliga för unga. Ett sådant exempel är böter.

I SOU 2012:34 presenterades förslag på införande av nya ungdomspåföljder: kontraktsskyldighet och ungdomsövervakning.

Kontraktsskyldighet

Kontaktsskyldighet för unga ska väljas om det saknas förutsättningar för ungdomsvård eller ungdomstjänst, och påföljden ska kunna dömas ut oberoende av hur den unge ställer sig till den. Kontraktsskyldighet innebär att den dömda ska hålla kontakt med en särskilt utsedd kontaktperson under en tid på mellan två och sex månader. Kontaktpersonens uppgift ska vara både stödjande och kontrollerande.

Ungdomsövervakning

När ungdomsvård, ungdomstjänst eller kontaktsskyldighet för unga inte är tillräckligt ingripande ska man kunna döma den unge till ungdomsövervakning under lägst sex månader och högst ett år. Ungdomsövervakning ska vara behandlingsinriktad och intensiv. Påföljden innefattar frihetsinskränkningar av något slag, exempelvis ett förbud att lämna bostaden under helgkvällar och helgnätter eller förbud att vistas inom vissa områden. Kontroll ska kunna ske bland annat med hjälp av elektroniska hjälpmedel. Tanken är att de frihetsinskränkande inslagen ska kunna trappas ned om den unge sköter sig. Verkställighetsplanen ska också innehålla beslut om drogfrihet och drogkontroll.

De båda föreslagna påföljderna skulle komplettera nuvarande påföljdssystem väl. Med fler valmöjligheter för domstolarna kan påföljderna anpassas efter brottets allvar och samhällets insatser kan i större utsträckning bidra till att den unge lagöverträdaren inte återfaller i brott. Regeringen bör därför gå vidare med de förslag till förändringar i systemet för ungdomspåföljder som framkommer av SOU 2012:34.

Maria Malmer Stenergard (M)

Jessika Roswall (M)